

Inventarisatie Rode Ibis langs de kust van de Guiana's in 1982

Ben H.J. de Jong

Sinds het begin van de jaren zeventig wordt door de Dienst 's Lands Bosbeheer en de Stichting Natuurbehoud Suriname (STINASU) bijna jaarlijks de Surinaamse kust verkend. Naast lokalisatie van reigerkolonies wordt in verband met beschermingsmaatregelen speciaal aandacht besteed aan de broedkolonies van de Rode Ibis. De verkenningen worden gedaan vanuit een laagvliegend sportvliegtuigje. Vliegend op een hoogte van 150-200 m zijn de kolonies goed waar te nemen en de aantallen nesten redelijk te schatten. De soort broedt alleen in jonge parwa (Zwarte Mangrove) *Avicennia germinans*, die vanuit de lucht goed te onderscheiden is van oudere parwa.

Het Actie-Comité van Het Vogeljaar blijft gelden bijeenbrengen om de Rode Ibis te kunnen helpen. Wij danken diegenen, die reeds op onze vorige noodkreet om financiële hulp reageerden. Hierdoor waren wij in staat een speciale tocht naar Frans-Guiana te bekostigen, waarover wij in ons volgende nummer nader zullen berichten. Er werden onthutsende feiten vastgesteld en daarom blijven wij ten behoeve van de Rode Ibis gaarne giften ontvangen op ons gironummer 638 498 ten name van Actie-Comité Het Vogeljaar, Hilversum, onder vermelding 'Hulp voor de rode ibis'. Van de ontvangen giften zullen in de eerste plaats een groot aantal overdrukken (met Franse en Engelse samenvattingen) worden verspreid in binnen- en buitenland van ons artikel over de 'rode ibis-expeditie', dat in het volgende nummer zal verschijnen. Uw hulp is werkelijk nodig! J.T.

De situatie in 1982

Door Spaans (Biol. Conserv. 7 : 245-253, 1975) is reeds gewezen op het grote belang van de Guiana's voor de Rode Ibis. Tijdens een verkenningsvlucht in februari 1982 langs de kust van de Guiana's was komen vast te staan dat alleen de kust van Suriname en Frans-Guiana geschikt was voor eventuele ibiskolonies later in het jaar. Terwijl in Guyana nauwelijks jonge mangrove aangetroffen werd, kwamen in Suriname en Frans-Guiana grote oppervlakten voor. Om een inzicht te krijgen in de verdeling van de aantallen broedende ibissen

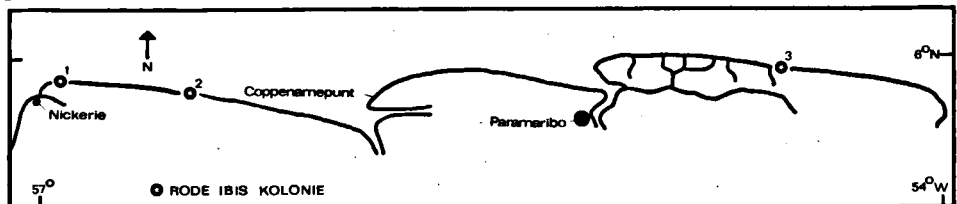
langs de kust, werd besloten in juni 1982 zowel de kust van Suriname als van Frans-Guiana te verkennen, ook mede gezien de verontwaardigende berichten over de jacht op de Rode Ibis in Frans-Guiana (zie Betlem, Het Vogeljaar 30 : 96-97, 1982).

Op 9 juni werd de kust van Suriname verkend, op 22 juni de kust van Frans-Guiana. Het weer was over het algemeen goed, hoewel het hier en daar licht regende, dat echter de inventarisatie niet nadelig heeft beïnvloed.

De verwachtingen die na de verkenning in februari werden gekoesterd, kwamen voor wat Suriname betreft goed uit. In totaal werden langs de kust drie kolonies gelokaliseerd (zie figuur 1) met een schatting van (gecorrigeerd voor onderschatting door de geschatte aantallen met een factor 2,1 te vermenigvuldigen: zie Spaans & De Jong, Journal of Field Ornithology 53 : 269-272, 1982) 100, 4300 en 12.600 nesten voor respectievelijk kolonie 1, 2 en 3. Bij Coppenamepunt, waar gezien de gunstige omstandigheden een kolonie te verwachten zou zijn, werden geen broedende ibissen aangetroffen, al de overige mogelijke plaatsen waren wel met kolonies bezet.

Echter in Frans-Guiana werd geen enkele broedkolonie aangetroffen, hoewel op zeker twee plaatsen de omstandigheden ideaal leken, te weten ten noorden van Sinnamary en aan weerszijden van Kourou. Langs de gehele kust werden slechts enkele honderden foeragerende ibissen waargenomen.

Figuur 1. Overzichtskaart van het kustgebied van Suriname met daarop aangegeven waar in 1982 Rode Ibissen hebben gebreed.

Figuur 2. Affiche uit Frans-Guiana voor betere bescherming van de Rode Ibis.

Discussie

Een reden waarom er zich in Frans-Guiana geen kolonies gevestigd hebben, kan zijn dat de voor de ibissen gunstige plekken makkelijk bereikbaar waren voor de mens, dit in tegenstelling tot de plaatsen in Suriname. Hoewel de Rode Ibis in Frans-Guiana bij de wet beschermd is, wordt er nog regelmatig op gejaagd. Op de bijgaande foto een poster die reeds enige jaren geleden is gemaakt om aan deze jacht een einde te maken. Dit heeft tot nu toe weinig effect gehad.

Dank zij de goede beschermingsmaatregelen in Suriname (de soort is hierbij de volledig beschermd en de controle op de naleving is redelijk) lijkt deze soort zich hier heel wel te handhaven. Vanuit Suriname zal bij de autoriteiten in Frans-Guiana op betere beschermingsmaatregelen moeten worden aangedrongen om deze vogel voor Frans-Guiana te redden. De soort is niet alleen belangrijk voor de wetenschap maar is ook uit educatief en recreatief oogpunt gezien waardevol (zie ook Spaans, Het Vogeljaar 30 : 189-193, 1982). In Suriname bestaat al enige jaren de mogelijkheid om via STINASU deze vogels onder deskundige begeleiding waar te nemen. Tijdens deze excursies worden de bezoekers zich bewust van de waarde van deze aantrekkelijke vogelsoort, waardoor beschermingsmaatregelen makkelijker geaccepteerd worden.

■ Ir. B.J.H. de Jong, Dienst 's Lands Bosbeheer, afd. Natuurbeheer / STINASU, P.O. Box 436, Paramaribo, Suriname, huidige adres: Nolensstraat 16, 6702 CS Wageningen.

Naschrift

Het is bijzonder verheugend dat in 1982 weer zo'n groot aantal Rode Ibissen in Suriname heeft gebroed. Daarmee is aan de jarenlange achteruitgang van de soort langs de kust van dit land (zie Spaans, Het Vogeljaar 30 : 189-193, 1982) een einde gekomen. Het is van belang op te merken dat de grootste concentratie lag in het oostelijk kustgebied (Wia Wia) waar in 1981 een groot areaal jonge mangroven tot ontwikkeling is gekomen. Daaruit blijkt dat de laatste jaren het ontbreken van een geschikte broedbiotoop langs dat deel van de kust waarschijnlijk toch de belangrijkste bottle-neck voor vestiging is geweest (cf. Spaans & De Jong, Journal of Field Ornithology 53 : 269-272, 1982, maar contra Spaans 1982). Met die 17.000 broedparen in 1982 herbergt Suriname naar mijn schatting op dit moment zo'n 50 % van de hele wereldpopulatie.

Uiteraard kan men zorgen hebben dat in de naburige Guiana's geen broedkolonies waren, maar in het begin van de jaren zeventig was de broedvogelstand in de drie Guiana's samen nauwelijks groter dan nu in Suriname alleen. Het is heel goed mogelijk dat de vogels van Guyana nu zijn uitgeweken naar het naburige West-Suriname en de Frans-Guianese vogels naar Oost-Suriname. In ieder geval is er weer hoop voor een goede toekomst voor de soort in dit deel van het verspreidingsgebied.

Gaarne maak ik nog melding van de inspanning die de ICBP World Working Group on Storks, Ibises and Spoonbills zich momenteel getroost om in 1983 tot een exact beeld van de totale broedpopulatie van de wereld te komen. Met name zal dan de situatie in Venezuela en Brazilië goed worden onderzocht. Er zijn uit het binnenland van Venezuela zeer recent hoopvolle berichten over grote broedkolonies gekomen (de eerste gegevens na 30 jaar!). Ook hebben in 1982 op Trinidad voor de kust van Venezuela voor het eerst na jaren weer Rode Ibissen gebroed. De toekomst in de Venezolaanse llanos blijft echter zorgelijk in verband met de toepassing van pesticiden in de rijstvelden die veel ibissen daar als voedselgebied benutten. Het ligt in de bedoeling dat het Rijksinstituut voor Natuurbeheer in de naaste toekomst onder auspiciën van en in samenwerking met de World Working Group on Storks, Ibises and Spoonbills aan deze bedreiging de noodzakelijke aandacht gaat besteden.

■ Arie L. Spaans, Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Kemperbergerweg 67, 6816 RM Arnhem.